

Våxtorp

Höks härad, Halland

Gårstaberger i juli 2001.

Denna dokumentation av folkdräkterna i Höks Härad har tillkommit tack vare en massa hjälpsamma och generösa händer. Höks Härad har tio kvinnodräkter från Hasslöv, Hishult, Knäred, Laholm, Ränneslöv, Skummeslöv, Veinge, Våxtorp, Ysby och Östra Karups socknar, samt mansdräkter från Ränneslöv, Våxtorp och Östra Karups socknar. I Hishults socken håller man på att ta fram en mansdräkt men den är ännu inte klar.

År 2000 bildades en studiecirkel där minst en dam från varje socken deltog. De lade ner ett stort arbete på att fotografera, skriva och samla tygprover.

Dessa damer är värda ett stort TACK!.

Tack också till:

Kultur och Fritid i Laholm som bidrog med pärmar, plastfickor och papper.

Höks Hembygdskrets som bidrog med att täcka kostnaderna för fotograferingen av dräkternas olika delar.

Fotograf Bertil Dahlqvist som lät oss använda de foton han tidigare tagit till bl a omslagsbilderna.

Vallbergakontoret av Laholms Sparbank som gjorde en del färgkopior.

Gullvi Andreasson på Hallands Bildningsförbund som tillverkade formulären och fyllde i en del av uppgifterna på dem.

Halländska Hemslöjden som har bidragit ekonomiskt till bl.a. trycket på pärmens framsida.

Höks avd av Vuxenskolan som skänkt kassarna som pärmarna samlats i.

Varje pärm med information av dräkterna har gjorts i sex exemplar. Ett ex skulle gått till Dräktcentrum i Insjön men hamnar nu på Skansen. Ett ex skall förvaras på Hallands Bildningsförbund i Halmstad, ett ex på Halländska Hemslöjden, ett ex på Laholms Kommun (Biblioteket i Laholm), ett ex går till Höks Hembygdskrets och ett ex går till respektive hembygdsförening som bidragit vid inventeringen av dräkterna.

Allt detta material överlämnas till respektive mottagare på "Bonden i stan" i Laholm den 21 juli 2001.

Margit Nilsson, (som sammanställt materialet).

Dräkt från Våxtorps sn, Höks hd, Halland

Traditionell mans- och kvinnodräkt återskapad 1963.

Det var inte lätt för människor som bodde i detta område att livnära sig. Sandjord, ljunghedar samt stora områden var inte odlingsbara. I Våxtorp fanns det gott om får. Kvinnorna var skickliga att spinna och väva och inte minst att sticka. Detta gav en blygsam inkomst. Hela familjen fick hjälpa till att lönesticka, män, kvinnor och barn. I mitten av 1800-talet kom industrialismen och handstickningen avtog. Man ser tydligt på våra bygdedräkter, hur enkla och vardagsfunktionella de var. Ullen, väl tillvaratagen, blev till vadmalsbyxor, kjolar och västar. Bomull fick importeras. På de bästa markerna kunde lin odlas.

Hallandsåsen skiljer Halland från Skåne och man ser en tydlig skillnad på de båda landskapens ekonomiska möjligheter. Den skånska dräkten är mera påkostad med smycken och siden. Kvinnorna från Våxtorp gick på vintrarna över till Skåne och medförde sin stickekonst. Man stickade plagg av ull till hela familjen.

1963 rekonstruerades Våxtorpsdräkten med hjälp bl a av Anders Tidströms Resa i Halland, Skåne och Blekinge år 1765 samt Per Osbecks beskrivningar från 1758-1796. Studier gjordes även på museer och i gamla bouppteckningar. En liten skrift med titeln Våxtorps bygdedräkt gavs också ut.

Uppgiftslämnare och kontaktperson:
Marianne Bachman, Kyrkvägen 16,
312 75 Våxtorp

HUVUDBONAD

En vit klut eller svart bindmössa.

SÄRK

Två olika. En av linne med eller utan krage. En med skorstenskrage.

ÖVERDEL

LIVSTYCKE

Svart ylle med skört, djupt nedskuret i en spets fram.

LIVKJOL/KJOL

Vadmal, grön, röd eller svart.

FÖRKLÄDE

Flera olika. Bomullsförkläde i tuskaft, eller rips eller vit tunn bomullsväv för högtid.

KJOLSÄCK/FICKA

TRÖJA/JACKA

Kort svart vadmalströja eller röd bingetröja.

STRUMPOR

Vita eller grå, handstickade.

STRUMPEBAND

SKOR

Trätofflor eller svarta skor med spänne.

TILLBEHÖR

Rutiga halskläden sammanhållna med silversmycke.

HUVUDBONAD

Bevarade plagg

Krunehuva enl Per Osbeck 1796.

Nyproduktion

Vit klut. Stor trekant av vitt tyg, något stärkt och veckad i nacken. Nyproducerad 1963.

Eller svart bindmössa i siden med rosett bak. Broderat stycke under mössan.

SÄRK

Bevarade plagg

Nyproduktion

Två olika särkar. Särk 1 av linne med eller utan krage, stopphålssöm på båda sidor om sprundet fram och på kragens snibbar. Knäppes med två silverknappar. Ärmen har vid axeln åtta små lagda veck. Vid handleden är tyget tätt rynkat till manschetten, som knäppes med silverknapp.

Särk 2 har skorstenskrage som märkes mitt fram med ägaren initialer med små korsstyggn i rött. Det finns inget sprund fram. För övrigt sydd som särk 1. Linnets på överdelen av särken är finare än det på nederdelen.

Nyproducerad 1963.

LIVSTYCKE

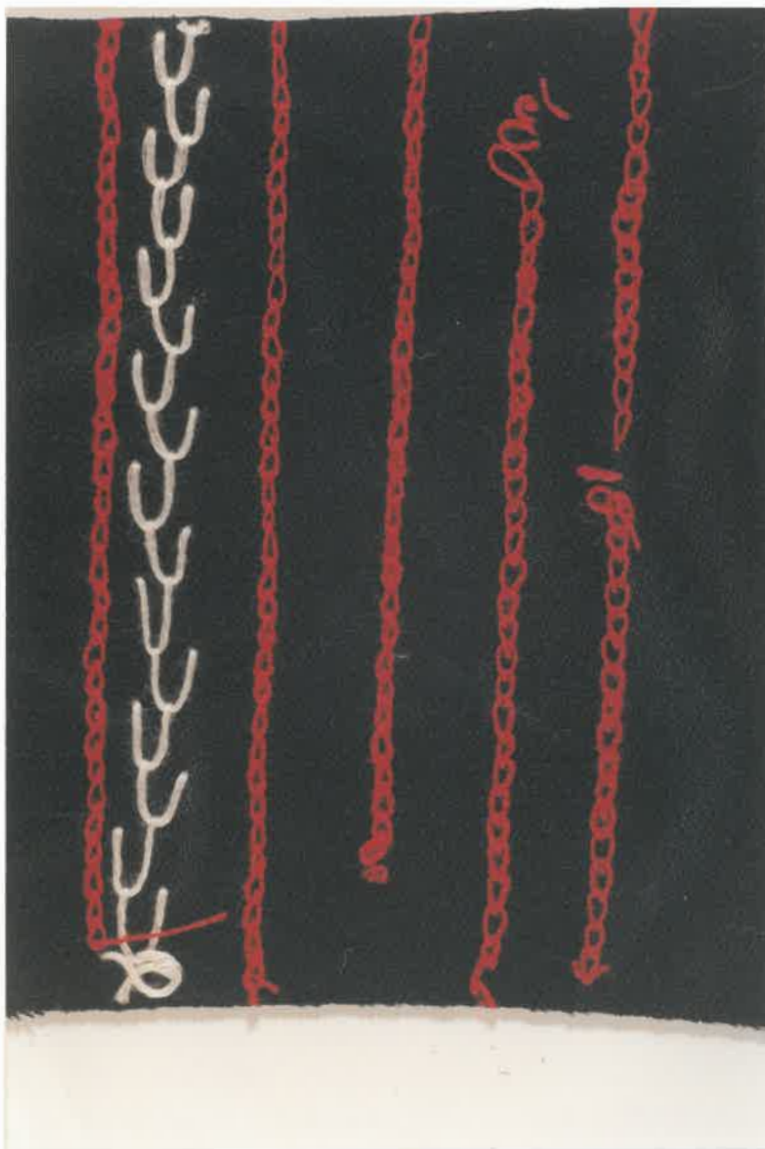
Bevarade plagg

Från 1758-96, finns på Kulturen i Lund.

Nyproduktion

Av svart ylle, har skört och är djupt nedskuret i en spets fram. Fram snöres livet samman med rör snodd genom små sydda hål. På axeln där fram- och bakstycket möts finns hål för en smal läderrem, som knyts och är lätt att reglera.

Det är broderat längs sprängsömmarna och mitt bak med gråvitt och rött lingarn i kråkspark och kedjesöm. Livstyckets nederkant har en smal röd passpoal av kläde. Nyproduktion 1963.

LIVKJOL/KJOL

Bevarade plagg

Nyproduktion

Av vadmal, grön, röd eller svart, knäppt med häktor i midjan, rynkad bak med s k knäppta rynkor.

FÖRKLÄDE

Bevarade plagg

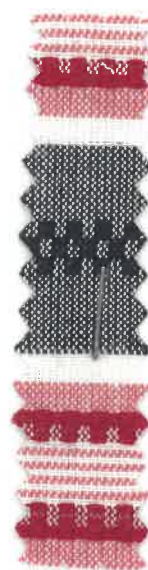
Tre olika randningar från 1866.

Nyproduktion

Bomullsförkläde i tuskaft, randat i ljusare och mörkare rött, mörk blått och vitt, rikligt rynkat. Förklädesband i vitt och rött, även rött, blått och vitt.

Bomullsförkläde i ripsväv, i annan randning än förklädet ovan, ljusare färger (för sommarbruk)

Förkläde i vit tunn bomullsväv, för högtid, upplagt med smal hålsöm.

STRUMPOR

Bevarade plagg

Handstickade i vitt eller grått. Ursprungligen från 1700-talet. Finns bevarade från 1880.

Nyproduktion

Nyproducerade 1963.

SKOR

Bevarade plagg

Svarta skinnskor med plös eller trätofflor.

Nyproduktion

TILLBEHÖR

Bevarade plagg

Schalar.

Nyproduktion

Rutiga i rött, mörk blått, bomull, tuskaft. Eller rutigt i ljusare färger och annat rutmönster i tuskaft, för sommaren. Halsklädet sammanhålls av ett silversmycke, ofta hjärtformat, eller rund ring med nål.

HUVUDBONAD

Stickad mössa, hatt med band.

SKJORTA

Vardagsskjorta.

VÄST

Handvävd ylle.

BYXOR

Blå vadmal.

HÄNGSLOR

TRÖJA/JACKA

Långrock i mörkblå vadmal.

STRUMPOR

Stickade i mönster grått och vitt eller i rött och blått.

STRUMPEBAND

Dubbelt med tofs.

SKOR

Läder med plös.

TILLBEHÖR

Halskläde i rött och blått siden.

HUVUDBONAD

Bevarade plagg

Bingemössa dubbelstickad med tofs i rött, blått och vitt, finns på Museet i Halmstad.

Nyproduktion

Nyproduktion enligt ovan.

SKJORTA

Bevarade plagg

Hembygdsstugan i Våxtorp, ursprung 1890-1900.

Vardagsskjorta från 1920.

Nyproduktion

Av linne eller bomull med nervikt krage, nerhasad axellinje och vid ärm, fint rynkad till linningen vid handen. Inga broderier. Nyproduktion 1963.

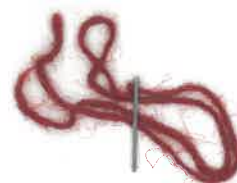
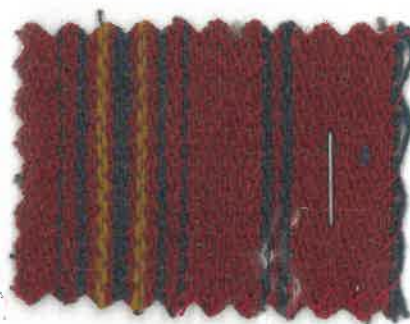
VÄST

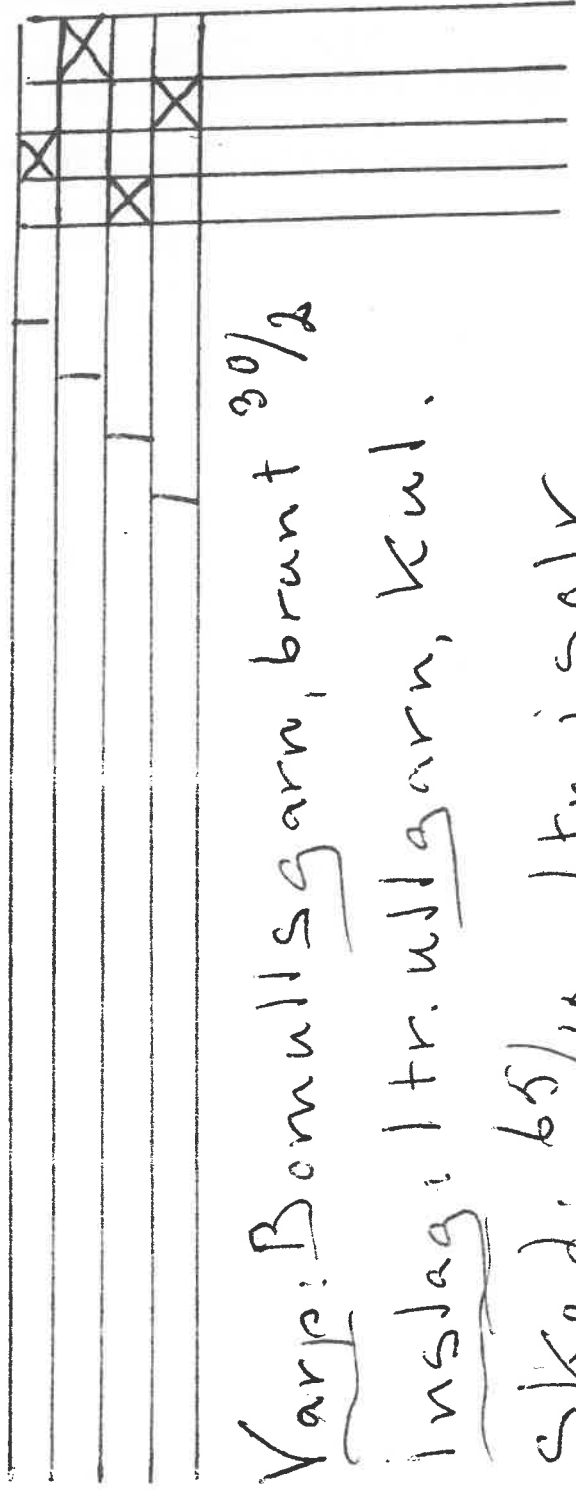
Bevarade plagg

Grå mönstrad, röd randig. Ursprung 1700-1800.

Nyproduktion

Halvulle, dubbelknäppt, randig på längden, i tegelröd färg med smala ränder av blått och gult. Slagen är utvikta och västen knäppes med gula knappar. Ryggstycket är av lärft eller rutigt bomullstyg.

Varp: Bomullsgarn, brunt 30/2

Inslag: 1 tr. ullgarn, kul.

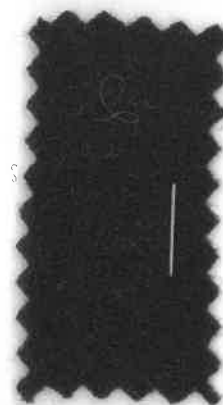
Sked: 65/10, 1 tr. i solv
2 tr. i röt

BYXOR

Bevarade plagg

Långa och knäbyxor mörkblå av vadmal. Ursprung 1800-talet.

Nyproduktion

TRÖJA/JACKA

Bevarade plagg

Långrock från 1870. Mörkblå vadmal, dubbelknäppt med blanka knappar, lagda veck bak. Nordiska Museet, från Fågelsång, Södra Hök 53549.

Nyproduktion

1963.

STRUMPOR

Bevarade plagg

Ursprung 1800. Stickade, Halländska hemslöjden.

Nyproduktion

Handstickade i rött och blått eller i två nyanser grått, gammalt våxtorpsmönster.

Nyproducerade 1963.

STRUMPEBAND

Bevarade plagg

Nyproduktion

Dubbelt med tofs, rött.

SKOR

Bevarade plagg

Svarta läderskor med spänne, eller trätofflor.

Nyproduktion

1963.

TILLBEHÖR

Bevarade plagg

Halskläde i rött och blått, bomull. Vikes i snibb och knytes fram. Från 1886.

Nyproduktion